

Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.15
Stran od strani:	1/6
Velja od:	7.4.2025
Uporaba najmanj do:	7.4.2030
Izdaja:	Verzija 1

1. Namen in cilji aktivnosti

Vodenje 3. porodne dobe v skladu z dokazi podprto babiško prakso.

Ključne besede: Tretja porodna doba, znaki ločene placente, kasno klemanje popkavnice, kontrolirani vlek popkavnice

2. Aktivnost ZBN lahko izvede (skladno s kompetencami)

IZBN		Omejitve, pripombe
Bolničar negovalec	NE	
Tehnik zdravstvene nege	NE	
Tehnik zdravstvene nege- 38. člen ZZDej-K	NE	
Diplomirana medicinska sestra	NE	
Diplomirana babica	DA	
Študent zdravstvene nege	NE	
Študent babiške nega	DA	Pod nadzorom mentorja

Predviden čas za izvedbo aktivnosti	Do 30 minut
--	-------------

Potrebno število oseb za izvedbo aktivnosti	Dve (2)
Skrbnik NP	 Sekcija medicinskih sester in babic

3. Kratice uporabljene v protokolu

Dipl. m. s./ dipl. zn	Diplomirana medicinska sestra/ diplomirani zdravstvenik		
TZN	Tehnik zdravstvene nege		
BN	Bolničar negovalec		
IZBN	Izvajalec zdravstvene / babiške nege		
ZBN	Zdravstvena/babiška nega		
NP	Nacionalni protokol		

4. Potrebni pripomočki

<ul style="list-style-type: none"> osebna varovalna osebna oprema po standardu ustanove, razkužilo po standardu ustanove, oksitocinski preparat s pripomočki za aplikacijo, tetra plenice in/ali brisača, identifikacijski zapestnici za označitev novorojenčka in otročnice, sterilne rokavice,	<ul style="list-style-type: none"> iz kompleta za porod:<ul style="list-style-type: none"> škarje popkarice, (vsaj en) pean, tamponi, zloženci ali staničevina, popkorna sponka, pripomočki za izvedbo anogenitalne nege, bombažni vložki
---	---

5. Potek/izvedba aktivnosti zdravstvene nege

		Opombe																								
1	Asistent pripravi in aplicira uterotonik.	Najprej po porodu prve ramice in najkasneje tik po rojstvu otroka asistenta aplicira oksitocinski preparat v skladu z doktrino in standardi ustanove. Priporoča se intravenozna ali intramuskularna aplikacija 5-10 IE umetnega oksitocina.																								
2	Asistenca sname zaščitne rokavice, si razkuži roke in izpolni del dokumentacije.	Asistenca na porodni zapisnik zabeleži čas rojstva, spol otroka, barvo plodovnice, kolikokrat in kako je bila ovita popkovina, posebnosti popkovine in ostale podatke v skladu z doktrino porodnišnice.																								
3	Vodilna babica 1 minuto po rojstvu oceni stanje novorojenčka po Apgarjevi.	Vodilna babica oceni barvo kože, srčni utrip, vzdražnost, mišični tonus in dihanje. Na podlagi ocene po Virginiji Apgar novorojenčku dodeli ustrezno število točk. <table border="1"><thead><tr><th>Lastnost/točke</th><th>0</th><th>1</th><th>2</th></tr></thead><tbody><tr><td>Barva kože</td><td>Sivkasta, bela, cianotična (po celem telesu)</td><td>Rožnata s prisotnostjo akrocianoze</td><td>Rožnata</td></tr><tr><td>Srčni utrip</td><td>Nezaznaven</td><td><100</td><td>100 ali več</td></tr><tr><td>Vzdražnost</td><td>Neodzivnost na stimulacijo</td><td>Kremženje, grimasiranje</td><td>Kašljanje, kihanje, jok</td></tr><tr><td>Mišični tonus</td><td>Mlahavost</td><td>Delna fleksija, slabo gibanje</td><td>Flektiran položaj, upiranje ekstenziji</td></tr><tr><td>Dihanje</td><td>Ni prisotno</td><td>Počasno, neredno</td><td>Normalno</td></tr></tbody></table>	Lastnost/točke	0	1	2	Barva kože	Sivkasta, bela, cianotična (po celem telesu)	Rožnata s prisotnostjo akrocianoze	Rožnata	Srčni utrip	Nezaznaven	<100	100 ali več	Vzdražnost	Neodzivnost na stimulacijo	Kremženje, grimasiranje	Kašljanje, kihanje, jok	Mišični tonus	Mlahavost	Delna fleksija, slabo gibanje	Flektiran položaj, upiranje ekstenziji	Dihanje	Ni prisotno	Počasno, neredno	Normalno
Lastnost/točke	0	1	2																							
Barva kože	Sivkasta, bela, cianotična (po celem telesu)	Rožnata s prisotnostjo akrocianoze	Rožnata																							
Srčni utrip	Nezaznaven	<100	100 ali več																							
Vzdražnost	Neodzivnost na stimulacijo	Kremženje, grimasiranje	Kašljanje, kihanje, jok																							
Mišični tonus	Mlahavost	Delna fleksija, slabo gibanje	Flektiran položaj, upiranje ekstenziji																							
Dihanje	Ni prisotno	Počasno, neredno	Normalno																							
4	Vodilna babica novorojenčka obriše in ga golega položi na gole mamine prsi. Vodilna babica ali asistenca ga pokrije s toplimi, suhimi tetra plenjami in/ali brisačo.	Kontakt kože na kožo pomaga vzpostaviti vez med mamo in otrokom, pozitivno vpliva na razvoj otrokovih možganov in mikrobioma, na vzpostavitev dojenja in izločanje oksitocina pri mami. Posledično vpliva na boljše krčenje maternice po porodu ter dvig mamine telesne temperature, s čimer zmanjša možnost za pojav hipotermije in hipoglikemije otroka.																								

		<p>Ker novorojenček po rojstvu še nima dobro razvitega centra za termoregulacijo, izgublja toploto z evaporacijo, radiacijo, konvekcijo in kondukcijo. Pri tem je pozorna na uporabo ustrezne osebne varovalne opreme in higieno rok po standardih ustanove.</p>
5	Vodilna babica 5 minut po rojstvu oceni stanje novorojenčka po Apgarjevi.	V kolikor je ocena po 5. minuti manj kot 7, babica ponovi ocenjevanje po 10. minuti.
6	Asistenca označi mamo in otroka z enakima zapestnicama.	Asistenca skupaj z otročnico preveri, da sta identifikacijski zapestnici enaki. Še pred prerezom popkovine eno zapestnico namesti na roko otročnice, drugo pa na roko otroka. S tem znatno zmanjša verjetnost za zamenjavo novorojenčka. Pri tem je pozorna na uporabo ustrezne osebne varovalne opreme in higieno rok po standardih ustanove.
7	Vodilna babica poskrbi za klemanje in prerez popkovine ter prvo oskrbo popkovnega krna.	S klemanjem popkovine počakamo od 1 do 5 minut po otrokovem rojstvu oziroma toliko časa, da popkovina preneha utripati. Na željo mame lahko s prerezom počakamo tudi dlje. Priporoča se dvojno klemanje popkovnice, kar lahko naredimo z enim peanom in popkovno sponko ali z dvema peanoma in popkovno sponko namestimo med njiju. V vsakem primeru je babica pozorna, da si pred rokanjem s popkovino razkuži roke in nadene sveže sterilne rokavice. Babica namesti sponko 0,5 cm od popka, preveri da je le-ta dobro zatesnjena in (ostalo) popkovino prereže 0,5 cm od sponke. Krn popkovnice naj bo dolg 1 cm, kar je optimalno za hitro sušenje in lažjo nadaljnjo nego popka. Molčenje popkovnice proti otroku nima dokazanih prednosti, zato se ne priporoča. Merjenje, tehtanje in ostale postopke pri otroku odložimo do 1 ure po rojstvu, razen kadar je to nujno potrebno za nadaljnjo zdravstveno obravnavo novorojenčka ali tako želi mama.
8	Vodilna babica ali asistenca (v nadaljevanju babica) preveri znake ločene placente.	Ahlfeldov znak: Babica je pozorna na pean, s katerim je preklemala popkovino. Ko je posteljica ločena, se pean s popkovino vred premakne nekaj centimetrov dlje od vhoda v nožnico. Kleinov znak: Če se porodnica napne, se del popkovine premakne iz nožnice in se ob koncu pritiskanja ne vrne več nazaj. Küstnerjev znak: Če babica s prsti pritisne za simfizo, popkovina ne zleze nazaj v nožnico. Včasih se popkovina pomakne celo nekaj centimetrov iz nje.

		Schröderjev znak: Babica tipa vrh maternice dva prsta nad popkom, maternica je sploščena in nagnjena v desno stran abdominalne votline. Pri preiskavi je pozorna na uporabo ustrezne osebne varovalne opreme in higieno rok po standardih ustanove.
9	S kontroliranim vlekrom popkovine babica porodi posteljico in amnijske ovoje.	Babica nežno in kontrolirano vleče za pean, s katerim je preklemana popkovnica v smeri vodilne črte poroda.
10	Babica s sterilnimi rokavicami pregleda mehko porodno pot.	Babica poskrbi za dobro osvetlitev spolovila. Kazalec in sredinec nevodilne roke vstavi v nožnico tako, da si prikaže maternični vrat. V vodilni roki drži sterilni tampon, s katerim sproti pivna kri, da si lahko dobro ogleda vse strani nožnice od materničnega vratu proti izhodu. Pregleda tudi presredek in sramne ustnice.
11	Babica preveri skrčenost maternice in količino krvavitve.	Po porodu placente mora biti maternica trda, maternični svod pa se mora nahajati 2 prsta pod popkom. Normalna izguba krvi pri vaginalnem porodu je do 500 ml. Pri kontroli maternice in krvavitve, je babica pozorna na uporabo ustrezne osebne varovalne opreme in higieno rok po standardih ustanove.
12	Babica pregleda placento.	Pri pregledu placente si babica ogleda kotiledone na materini strani. Če se lepo prilegajo drug drugemu in na videz noben ne manjka, lahko babica sklepa, da je placenta cela. Nato preveri plodovo stran, pri čemer je pozorna na položaj žil. Če žila preide na amnijske ovoje in ne zavije nazaj k placenti, posumi na placento succenturiato. Če se žila slepo konča, je možno, da je del placente, do katere je bila speljana žila, ostal v maternici. Babica pregleda tudi narastišče popkovnice in število žil v njej. Če težko določi, ali je placenta cela, ali opazi večje nepravilnosti placente, pokliče ginekologa-porodničarja.
13	Babica naredi anogenitalno nego in porodnici med noge namesti bombažne vložke.	Pri tem je pozorna na uporabo ustrezne osebne varovalne opreme in higieno rok. Ravna se po standardih ustanove.
14	Babica poskrbi, da porodnica leži na čistem in suhem ležišču.	Po potrebi babica zamenja vodoodporne podloge in/ali posteljnino. Pri tem upošteva higieno rok in uporabi ustrezno osebno zaščitno varovalno opremo v skladu s standardi ustanove.
15	Babica si odstrani osebno varovalno opremo in poskrbi za higieno rok.	Babica odstrani rokavice, si razkuži roke, odstrani očala/vizir in zaščitni plašč/predpasnik (izpostavljeno stran zvije navznoter), si razkuži roke, odstrani masko in kapo ter si ponovno razkuži roke.

	Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije	NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE VODENJE TRETJE PORODNE DOBE PRI NORMALNEM PORODU	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.15
			Stran od strani:	5/6
			Velja od:	7.4.2025
			Uporaba najmanj do:	7.4.2030
			Izdaja:	Verzija 1
Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si				

16	Babica dokumentira potek druge in tretje porodne dobe.	V skladu z doktrino porodnišnice.
----	--	-----------------------------------

6. Opombe, omejitve protokola:

Kljub temu da se s točko 9 tretja porodna doba zaključijo, smo v nacionalni protokol vključili še nekaj aktivnosti četrte porodne dobe.

7. Temeljna literatura:

- Begley, C., (2020). Physiology and care during the third stage of labour. In J. E. Marshall & M. Raynor (Eds.), *Myles textbook for midwives*. (17th ed., pp. 535–560). Elsevier.
- Herold, J., Abele, H., Graf, J. (2024). Effects of timing of umbilical cord clamping for mother and newborn: a narrative review. *Archives of Gynecology and Obstetrics*, 309(1), 47–62. <https://doi.org/10.1007/s00404-023-06990-1>
- Lavrič, M., (2018). *Porodništvo* (3rd ed.). Visoka zdravstvena šola.
- Leante Castellanos, J. L., Pérez Muñuzuri, A., Ruiz Campillo, C. W., Sanz López, E., Benavente Fernández, I., Sánchez Redondo, M. D., Rite Gracia, S., Sánchez Luna, M. (2019). Recommendations for the care of the umbilical cord in the newborn. *Anales de Pediatría*, 90(6), 401.e1–401.e5. <https://doi.org/10.1016/j.anpedi.2019.01.019>
- Nacionalni protokol: zdravstvena nega popka novorojenčka*. (2019). Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije -Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije. <https://www.zbornica-zveza.si/o-zbornici-zvezi/dokumenti-2/nacionalni-protokoli/>
- National Institute for Health and Care Excellence (2023). *Intrapartum care* (NICE Guideline NG235). <https://www.nice.org.uk/guidance/ng235>
- The American College of Obstetricians and Gynecologists. (2021). *ACOG Committee opinion: The Apgar score*. <https://www.acog.org/clinical/clinical-guidance/committee-opinion/articles/2015/10/the-apgar-score>
- The American College of Obstetricians and Gynecologists. (2023). *ACOG Committee opinion: Delayed umbilical cord clamping after birth*. <https://www.acog.org/clinical/clinical-guidance/committee-opinion/articles/2020/12/delayed-umbilical-cord-clamping-after-birth>
- The United Nations Children's Fund. (2021). *Skin-to-skin contact*. <https://www.unicef.org.uk/babyfriendly/baby-friendly-resources/implementing-standards-resources/skin-to-skin-contact/>
- World Health Organisation. (2022). *WHO recommendations on maternal and newborn care for a positive postnatal experience*. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240045989>

8. Podrobnejša in dodatna navodila - povezava z drugimi dokumenti (priloge k NP)

Številka priloge	Naziv dokumenta
UČE NP19.15.01	Vodenje tretje porodne dobe pri normalnem porodu – priloga 1

9. Pregled zadnjih sprememb v dokumentu

Distribucija dokumenta: interna uporaba

objava na spletni strani

mapa strokovne sekcije

drugo: _____

Klas. znak 711

Original dokumenta se nahaja v IS. Vse natisnjene kopije se smatrajo kot informativne in ne podležejo sistemu sprememb.

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babič in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana
Tel: 01 544 54 80
e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si

NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

VODENJE TRETJE PORODNE DOBE PRI NORMALNEM PORODU

Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.15
Stran od strani:	6/6
Velja od:	7.4.2025
Uporaba najmanj do:	7.4.2030
Izdaja:	Verzija 1

Zap. št.	Sprememba v točki:	OPIS SPREMEMBE

10. Potrditev dokumenta

	organ	Številka sklepa	datum	Odgovorna oseba
I. SKLEP O USTREZNOSTI NP	Delovna skupina za nacionalne protokole Zbornice- Zveze	33/2025	26.3.2025	Klavdija Ursini
II. SKLEP O USTREZNOSTI NP	Upravni odbor Zbornice - Zveza	5/1/2025	7.4.2025	Anita Prelec

	FUNKCIJA/ ORGAN	IME IN PRIIMEK
PRIPRAVIL:	Strokovnjaki Strokovne sekcije MS in ZT	Kaja Virant, Ana Polona Mivšek, Tatjana Drolc
PREGLEDALI:	Strokovne službe Zbornice – Zveze / PVK	Draga Štromajer
ODOBRIL:	Predsednica Zbornice – Zveze	Anita Prelec
SKRBNIK DOKUMENTA:	Predsednik/ca Strokovna sekcija MS in ZT	Saša Matko

Distribucija dokumenta: interna uporaba

objava na spletni strani

mapa strokovne sekcije

drugo: _____

Klas. znak 711

Original dokumenta se nahaja v IS. Vse natisnjene kopije se smatrajo kot informativne in ne podležejo sistemu sprememb.